

Et gymnasium med plads til alle

Elevudspil til revidering af gymnasiereformen, april 2008:

**Danske
Gymnasieelevers
Sammenslutning**

Udfordringerne for gymnasiet i dag og baggrunden for ændringer

Det er afgørende for det danske samfund, at så mange unge mennesker som muligt får en uddannelse. Vi har to fælles samfundsmålsætninger om, at 95 % af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse og 50 % skal have en videregående uddannelse i 2015. Der er dog stadig et godt stykke vej til opfyldelsen af begge målsætninger, og på nuværende tidspunkt eksisterer der en række barrierer for at opnå målet. Dette udspil fokuserer på muligheden for at forbedre det almene gymnasium, så det kan medvirke til opfyldelsen af vores fælles målsætning om, 95 % af alle unge skal have en ungdomsuddannelse, samt forslag til forbedringer generelt af undervisningens indretning, faglighed og opbygning efter den nye gymnasireform fra 2005. Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) har netop offentliggjort resultatet af en spørgeskemaundersøgelse gennemført blandt ca. 400 3.g'ere med fokus på deres oplevelser med den nye gymnasireform. Undersøgelsen viser eksempelvis, at 35 % af de adspurgte ikke ved hvad formålet med Almen Studieforbereelse (AT) er, at 46 % i høj eller nogen grad fik hjælp til deres Studieretningsprojekt, og at over 60 % af de adspurgte finder, at de overhovedet ikke eller kun i ringe grad har kunnet bruge det tillærte fra grundforløbene Almen Sprogforståelse og Naturvidenskabeligt Grundforløb i resten af deres skoletid. Udover undersøgelsen har DGS gennemført debatter med elevråd, DGS-tillidsfolk og gymnasieelever bredt igennem det seneste 8 måneder via seminarer, træfs, elevrådsbesøg mm. Tilsammen danner det baggrund for de indstillinger til ændringer af reformen dette udspil præsenterer. Visionen er at komme et skridt tættere på et gymnasium, der medvirker til at nedbryde den negative sociale arv, der giver eleverne en solid faglighed og en bred almen dannelse og skaber selvstændigt tænkende elever. Udfordringen for det almene gymnasium er at tage konsekvensen af, at gymnasiet i dag er en masseuddannelse og ikke en eliteuddannelse. Gymnasiet skal i dag favne bredt og levere en undervisning, der både kan stimulere fagligt stærke og svage elever. For at det kan lykkes, er der på nuværende tidspunkt tre dele af gymnasiet, der forbedres. De tre områder er: Tværfaglighed og Almen Studieforbereelse, indsatsen mod den sociale skævvridning og grundforløbets indretning. Nedenstående er Danske Gymnasieelevers Sammenslutnings forslag til forbedringer indenfor de tre områder.

1. Væk med al unødigt akademisering – Almen Studieforbereelse og tværfaglighed der virker

Tværfaglighed og projektarbejde er to gode elementer, hvis vi vil skabe elever med kompetencer som selvstændighed og samarbejdsevne. Vellykkede projekter kan ligeledes have en positiv effekt i forhold til den sociale arv. Dette er vel og mærke kun muligt, hvis vi indretter tværfagligt arbejde og projektarbejde på en sådan måde, at det fokuserer på konkrete problemstillinger og emner frem for udelukkende teori og metode. For at forbedre tværfagligheden og projektarbejdet i gymnasiet indstiller DGS følgende ændringer:

- **Redefinering af Almen Studieforbereelses (AT) formål:** Vi ønsker, at AT i langt højere grad skal fokusere på konkret projektarbejde, hvor eleverne vælger et konkret emne og undersøger dette igennem interviews, undersøgelser mm. Det handler om at få *virkeligheden ind i gymnasiet og gymnasiet ud af den akademiske osteklokke*, om at fjerne alt unødigt tungt teoretisk stof og i stedet lade eleverne lære teorien igennem konkrete projekter.
- **Ny eksamensform for Almen Studieforbereelse:** I stedet for at arbejde med en udelukkende teoretisk synopsis og forsvare den mundtligt mener vi, at eksamen i Almen Studieforbereelse skal være et konkret tværfagligt projektforsløb jf. ovenstående og en gruppepræsentation af dette.
- **Indførelse af praktik i gymnasiet:** For at skabe en større sammenhæng mellem både de videregående uddannelser, samt det omgivende samfund generelt, og gymnasiet skal der indføres et praktikforløb med 1 -2 ugers varighed i 2. og 3.g, hvor eleverne enten kan følge et undervisningsprogram på en videregående uddannelse, være i virksomhedspraktik eller deltage i et forløb på en offentlig institution, ministerium eller forvaltning eller i en organisation.

- ~~Afskaf rigide regler for tværfaglighed – mere bestemmelse lokalt:~~ Det skal være muligt for den enkelte lærer at planlægge tværfaglige forløb, der ikke nødvendigvis går på tværs af fakulteter, hvis det vurderes som oplagt, aktuelt og relevant for den pågældende klasse at gennemføre et tværfagligt forløb med fag indenfor samme fakultet.
- **Understøt projektarbejde – indfør gruppeeksamen:** Den daglige undervisning afspejler i høj grad den eksamensform, der arbejdes hen i mod. Det vil derfor være en styrkelse af projektarbejde i grupper i f.eks. AT-forløb, hvis det var tilladt også at eksaminere i grupper jf. forslag om ny eksamensform for AT.

2. Initiativer imod social skævvridning – lige muligheder til alle

Det kræver en konkret og bevidst indsats, hvis vi vil skabe et gymnasium, hvor det ikke er forældrenes uddannelsesniveau, der afgør elevens studentereksamen. Både familiekulturen, forældrenes uddannelse og elevens køn er i dag afgørende faktorer for mulighederne i uddannelsessektoren. Ovenstående afsnit om tværfaglighed og projektarbejde skal også ses i relation til udfordringerne med social arv, da vi mener, at en unødigt akademisering og teoretisering er socialt skævvridende, samt at konkrete projektforsøg og en virkelighedsnær undervisning medvirker til at modvirke den negative sociale arv. Udover disse områder har vi følgende konkrete forslag til initiativer der kan modarbejde social skævvridning i gymnasiet:

- **2-lærerordninger i tværfaglige forløb:** Der skal prioriteres midler til, at der i tværfaglige forløb kan være en lærer for hvert deltagende fag tilstede til undervisningen. Det vil både øge den faglige kvalitet bredt, samtidig med det vil give mulighed for ekstra opmærksomhed til de elever, der har svært ved de tværfaglige udfordringer.
- **Mere og løbende vejledning:** Den løbende vejledning igennem gymnasiet skal opprioriteres og kvaliteten skal udvikles. Derudover skal vejledning vedr. videregående uddannelse øges markant samt indgå i den løbende vejledning.
- **Lektier skal integreres i undervisningen og lektiecafeer skal udvikles og opprioriteres:** Lektielæsningen er et af de områder, hvor den sociale arv for alvor slår igennem, da nogle kan få en masse hjælp hjemme og andre ikke kan. For at modvirke denne skævvridning, samt højne det faglige niveau skal lektierne integreres langt mere i undervisningen, f.eks. ved at man afleverer sine afleveringer i flere omgange og får løbende feed-back fra medelever og lærere inden det endelig produkt afleveres. Derudover skal lektiecafeer opprioriteres og modellen for afholdelsen af disse forbedres således, at de f.eks. ikke altid afholdes fra kl. 16.00 -18.00, hvor elevernes overskud og koncentration er meget lille, men f.eks. placeres tidligt på dagen og gøres obligatorisk for en klasse fælles at deltage i.
- **Mindre grundhold:** Der skal generelt være færre elever på hvert grundhold / stamklasse. Det er helt afgørende for, at læren har tid til den enkelte elev og mulighed for at have et dybdegående kendskab til elevernes faglige styrker og svagheder.
- **Øget elevindflydelse på den daglige undervisning:** Forståelse for hvorfor et stof er vigtigt at lære, samt motivationen til at arbejde med et emne er helt centrale elementer, hvis en elev skal tilegne sig viden og højne sit faglige niveau. Øget indflydelse på den daglige undervisning, på hvilke forløb der skal prioriteres, hvilke emner klassen skal arbejde med ol. kan netop skabe forståelse og motivation bredt i klassen, og ikke kun blandt de elever, der i forvejen hjemmefra får opbygget disse kompetencer.
- **Studieretningsprojekts(SRP)-skriveperioden forkortes til en uges varighed**
Den to uges skriveperiode i Studieretningsprojektet forstærker problemet vedrørende mulighed for "forældre-hjælp" hjemmefra. Elever med ikke-akademiske forældre er fuldstændig overladt til sig selv, mens elever med akademiske forældre har mulighed for hjælp og vejledning hjemme. Derudover medfører den udvidede skriveperiode, at forventningerne og kravene til opgavens resultat bliver for høje. Dette er kombineret med, at den to ugers periode er svær at disponere, eftersom man ikke i den daglige undervisning trænes til så selvstændige planlægningsforløb.
- **SRP-opgavens karakter skal kun have en vægt**

At opgaven tæller to karakterer underbygger igen den sociale ulighed og uretfærdighed, som kommer til udtryk under opgaveskrivningen. Dette er yderligere forværret ved de store spring i 7-trins skalaen. Eksempelvis er springet mellem 2X4 og 2X10 enormt. Det betyder, at konsekvenserne for en opgave til en lav karakter er enorme og reelt kan ødelægge en studentereksamen.

- **Der skal udbydes vejledning i SRP-skriveperioden på alle gymnasier**

Det er ikke holdbart, at ens karakter kan afgøres af hvorvidt, man har forældre, der kan hjælpe eller ej. Studieretningsprojektet skal være en selvstændig opgave, der skal træne eleverne i at arbejde uafhængigt med en tværfaglig problemstilling. Netop på den baggrund skal der indføres vejledningstilbud på alle gymnasier under opgaveskrivningen. Det vil skabe åbenhed om hvilken hjælp og vejledning, der benyttes samt modarbejde den sociale ulighed uden at undergrave selvstændigheden.

- **Vejledningen op til SRP-skriveperioden skal optimeres og udbygges**

Opgavens krav og faglige udfordringer er langt større end hvad man som elev normalt oplever i den daglige undervisning. Derfor skal vejledningen og introduktionen til opgavens form, materialebrug, emneafgrænsning ol. optimeres. Der skal afsættes flere lærerressourcer til gennemførelsen af dette.

3. Grundforløbet – basal faglighed og mulighed for kvalificeret valg af studieretning

Grundforløbet i det almene gymnasium skal bidrage til, at alle elever kan træffe et kvalificeret og oplyst valg om studieretning, give en basal introduktion til de studietekniske metoder, der benyttes i gymnasiet, samt opbygge nogle basale faglige forudsætninger for eleverne til brug i det videre gymnasieforb. Derfor indstiller DGS' følgende til indretningen af grundforløbet:

- **Afskaf forhåndstilkendegivelsen:** På nuværende tidspunkt skal eleverne allerede i 9. klasse tilkendegive hvilken studieretning de ønsker i gymnasiet. Det valg skal de træffe uden kendskab til hvordan fagene reelt fungerer på gymnasiet, og valget har stor betydning for elevernes videre uddannelsesmuligheder. Yderligere undergraver denne forhåndstilkendegivelse grundforløbet, da alle elever "tripper" efter at komme i gang med deres studieretning og i høj grad betragter grundforløbet som "ventetid" inden den rigtige undervisning starter. Dertil kommer, at det mange steder faktisk slet ikke er muligt, at vælge en anden studieretning efter grundforløbet, og forhåndstilkendegivelsen er derfor ikke en tilkendegivelse, men et reelt valg.
- **Lige forudsætninger og basal faglighed:** I grundforløbet skal der indgå et obligatorisk kort og komprimeret kursus i grundlæggende matematik, der også indeholder naturvidenskabelige blokdage, der skal indgå et kursus i grundlæggende grammatik og formidling i tråd med det Almen Sprogforståelse, der eksisterer i dag, der skal indgå et kursus i basal samfundsfag og historie og et forløb om studieteknik.
- **Blokdagsintroduktioner til studieretninger:** Grundforløbet skal indeholde blokdage, der giver grundige introduktioner til og mulighed for at eksperimentere og afprøve de forskellige studieretninger skolen udbyder.
- **Tre vejledningstimer i forløbet:** Igennem grundforløbet skal hver elev have tre vejledningstimer med fokus på valg af studieretning.